

1. Obiekt 612/28/1/24

MUROWANA KURTYNA PRZY BRAMIE SANOCKIEJ RDZENIA TWIERDZY PRZEMYŚL

2. Czas powstania

ok. 1880 r.

Nr

6197
PODKARPACKIE

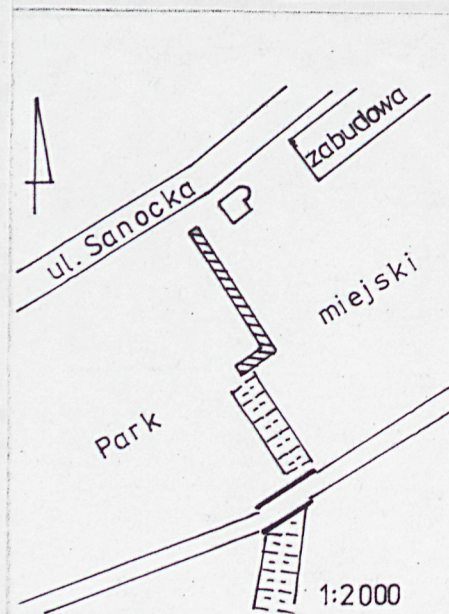
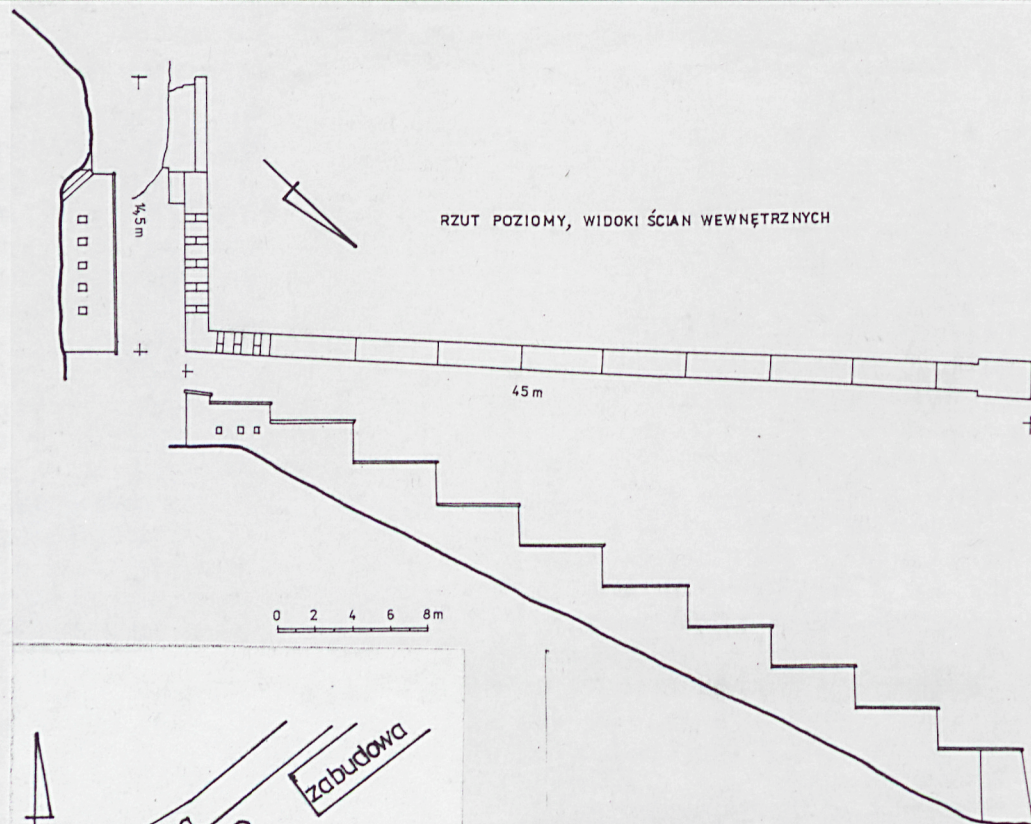
3. Miejscowość

P R Z E M Y Ś L

11. Zdjęcia rzut przekrój sytuacja orientacja

Widok ogólny dłuższego ramienia muru kurtynowego - lico wewnętrzne

4. Adres

Park Miejski
ul. Sanocka

Nr hipoteczny [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo przemyskie

gmina miejska Przemyśl

6. Poprzednie nazwy miejscowości

- -

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975r.

województwo rzeszowskie

powiat Przemyśl

8. Właściciel i jego adres

Gmina Miejska Przemyśl

9. Użytkownik i jego adres

Nie użytkowany

10. Rejestr zabytków

A-368 z 6.08.2004

Nr data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Budowę nowoczesnych umocnień Przemyśla rozpoczęli Austriacy w 1 poł. XIX w. Sporządzone wówczas plany i ekspertyzy określają możliwości i zasięg ufortyfikowania miasta. Prace objęły głównie przedpole od strony wschodniej. Zapoczątkowano też budowę ciągłej linii wałów wyznaczających szeroki obwód głównej linii obrony wysuniętej znacznie na zewnątrz w stosunku do średniowiecznych i XVI wiecznych fortyfikacji miejskich. Ten zespół umocnień stanowił wg obowiązującej wówczas teorii Rogniata - tzw obóz warowny. Główny obwód tworzył rdzeń /noyau/ oparty o linię wzgórz dominujących nad miastem od strony północnej, zachodniej i południowej, wzmocniony szancami wysuniętymi przed linię wałów. Około 1856 r. miał już pełny narys odpowiadający dzisiaj zachowanemu. Po roku 1870 następuje budowa półstałej, a w latach 1877-1885 stałej twierdzy pierścieniowej I klasy. Choć dotyczy ona przede wszystkim obiektów pierścienia zewnętrznego, niektóre dzieła rdzenia są modernizowane i zyskują nowe elementy wzbogacające środki obrony jak i walki. Pracami modernizacyjnymi objęto także południowo-zachodni narożnik prawobrzeżnej cz.rdzenia, znacznie przekształcając obwałowania. Na ponad 40 metrowym odcinku pomiędzy wartownią Bramy Sanockiej Dolnej a Bramą Sanocką Górną wał wymieniono na ceglany mur ze strzelnicami dla broni ręcznej. Nie uległ on zniszczeniom późniejszym i jest w całości zachowany.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie instalacje)

Sytuacja - Mur kurtynowy położony jest w prawobrzeżnej części Przemyśla, na terenie Parku Miejskiego, na jego południowym zboczu w zachodniej cz. pomiędzy budynkiem wartowni Bramy Sanockiej Dolnej, a Bramą Sanocką Górną. Cały teren zadrzewiony - o charakterze lasu.

Materiał - Zbudowany z cegły maszynowej o wymiarach: 6,5-7,5 x 14,5-15,5 x 28-29 cm, łączonych zaprawą wapienną. Nasypy ziemne. Stalowe wkładki w strzelnicach.

Rzut - Kurtyna założona na planie odwróconej litery "L", której dłuższe ramię przebiega po osi NW - SE, krótsza ustawiona pod kątem nieco większym niż 90°. Dłuższy odcinek przebiegając po zboczu pokonuje ponad 20 m różnicy poziomów na długości 45 m. Przedstawia się jako ciągły mur ceglany o wążku główkowym. którego korona ukształtowana jest schodkowo, o równej długości segmentów, wynoszącej 440 cm. Przekryta jest czapką z cegiel o niewielkim nachyleniu na zewnątrz. Wysokość wewnętrznej strony wynosi od 2 do 4,5 m. Najwyższy segment zaopatrzony jest w trzy, symetrycznie rozmieszczone strzelnice depresyjne dla broni ręcznej z pancernymi wkładkami. Dolny segment zakończony jest filarem o nachylonej ścianie czołowej, poszerzonym w stosunku do grubości kurtyny. Krótszy /prostokąty/ odcinek muru o długości 9,4 m, wysokości wewnętrznej 270 cm i 400 cm od strony zewnętrznej- zaopatrzony w pięć strzelnic dla broni ręcznej, rozmieszczonych równomiernie, o kwadratowym wykroju od wnętrza i prostokątnym kształcie otworu w licu zewnętrznym. W strzelnicach, w połowie grubości muru stalowe wkładki ze szczeliną w kształcie smukłego, zaokrąglonego na końcach prostokąta. Od zewnątrz strzelnice posiadają przeciwykoszetowe uskoki. Część naziemna krótszego ramienia zakończona jest pionowo od strony wewnętrznej, od zewnątrz przedłużona, odtwarza profil wału.

Wyposażenie - pancerne tarcze strzelnic.

14. Kubatura - -	15. Powierzchnia użytkowa - -	16. Przeznaczenie pierwotne Mur kurtyny rdzenia	17. Użytkowanie obecne Nie użytkowany
18. Praca budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Nie były prowadzone		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje) Dość dobry. Naruszona jest miejscami zewnętrzna struktura , lokalne ubytki i spękania cegieł w licach i czapkach. Płyty pancerne strzelnic pordzewiałe. Teren po obu stronach muru zakrzaczony i zadłżewiony oraz zaśmiecony.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Wpisać do rejestru zabytków. Oznakować. Odsłonięć poprzez wycięcie krzewów i drzew - samosiewów, w pierwszej kolejności z linii fosy.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Krzysztof Szuwarowski, 10.1998r. *K. Szuwarowski*
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr K. Szuwarowski, 10.1998r. *K. Szuwarowski*
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. mgr K. Szuwarowski, 10.1998r. *K. Szuwarowski*
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów PSOZ Przemyśl

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

J. Bogdanowski - Twierdza Przemyśl w: Teka Konserwatorska.
Polska Południowo-Wschodnia.
Rzeszów 1991

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

27. Załączniki

2 wkładki - plan, zdjęcia

1. Miejscowość

PRZEMYSŁ

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

MUROWANA KURTyny RDZENIA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

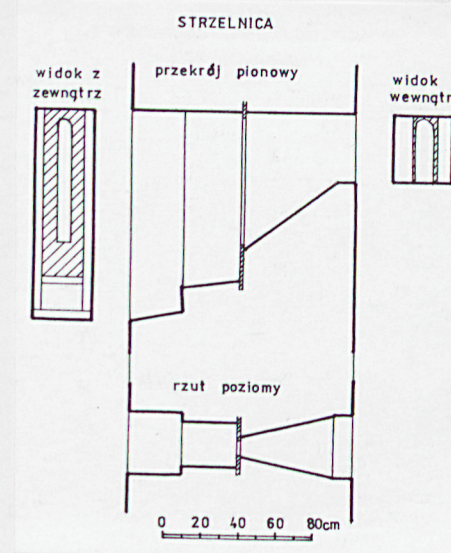
Zdjęcia, plan

Widok krótszego ramienia kurtyny

Górny segment dłuższego ramienia kurtyny
ze strzelnicami

Dłuższe ramię kurtyny
Widok z góry

Wkładkę założył: mgr K. Szuwarowski, 10.1998r. *K. Szuwarowski*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Przemyśl

Filar kończący dłuższe ramię kurtyny

Zewnętrzny narożnik ramion kurtyny

Zewnętrzne lico krótszego ramienia na wysokości wału

1. Miejscowość

PRZEMYSŁ

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

MUROWANA KURTYNA RDZENIA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia

Skarpa fundamentu krótszego ramienia
wchodząca w wał

Widok fosy i wału rdzenia w kierunku
Bramy Sanockiej Górnej

Wkładkę założył: mgr K. Szuwarowski, 10.1998r. *K. Szuwarowski*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Przemyśl

Ściana zewnętrzna krótszego
ramienia muru

Widok strzelnicy od strony
wewnętrznej

Widok strzelnicy od strony
zewnętrznej